

Lo Somaten

DIARI CATALANISTA D' AVISOS Y NOTICIAS

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

REUS, Divendres 26 de Setembre de 1902.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

A la Administració de aquest diari i en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
A Barcelona: Kiosco de Calaf Rambla de las Flores.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

ANY XVII NUM. 4391

Reus, un mes. Ptas. 1'25
En provincias, trimestre. " 4—
Extranger y Ultramar. " 8—
Anuncios, á preus convencionales

Redacció y Administració: Arrabal baix Jesús, 4.

TRIPLE AYgua NAF SERRA (Cullita d'aquest any) preparada ab la flor recent recullida del taronjer agre. Es de un agradable sabor y delicat perfum.

FARMACIA SERRA-DEVANT DEL SOLAR QUE HA ADQUIRIT LO BANCH D'ESPANYA

AIXAROP DE HIPOFOSFITS CLIMENT

LA LLEGÍTIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Haventse presentat á la meua clínica la Sra. D.ª N. N. afecta de Cloro-anemia, en irregularitat en la menstruació, manca de gana y de forsas, vaig prescriureli l'Aixarop Climent marca SALUD, y foren assombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobrá apetit y forsas y se li regularisaren las reglas.
—Dr. Letamendi.
Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo nen X. de tres anys, sofria desde més d'un any de una escrófula crònica. Cansat d'asar sens cap resultat quantas emulsions y reconstituyens se preconitzan pera aquestos cassos, vaig ensajar los Hipofosfits Climent, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—Dr. Letamendi, Catedratic de Barcelona.
Exigeixis lo llegítim Aixarop Climent SALUD, únich apròbat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s' en expén altre del mateix nom.

LOT LOT LOT LOT LOT LOT LOT LOT

AMARCH LOT TONICH

APERITIU-CORROBORANT-FEBRIFUGO
THE COSMO S. EN C. Y DE C. EN P. BARCELONA

L'us d'aquest TONICH ej-receix una acció estimulante sobre l'aparato gastro-intestinal aumenta l'apetit y facilita la digestió. La nausea, el vòmit, los vahidos, lo mareig paran casi semp e prenent una ó dos copetats d'aquest tònich. En las localitats pantanosas, ahont existeix lo paludisme, es indispensable son us, donchs es febrífugo, com justament ho declaran molts Metjes célebres, que l'han indicat y segueixen indicantlo com medi eficas pera precaveres de las calenturas.
Prendre una ó dugas copetas d' aquest tònich á diari, vol dir cuidar ab esmero la propia salut.
Se pren ab aygua, sífo ó pur: avans de menjar com aperitiu; després com digestiu.

AGENT GENERAL EN REUS, JOSEPH MARTORELL S. en C.-Carrer Monterols número 30.

BETZINA DALMAU

Aquesta nova essencia de extraordinarias proporcions disolvents de la grassa, no te rival en cap dels preparats que fins al dia s' han vingut empleant pera treure las tacas, no sols de la roba, panyos de billar, tapisos, halajas de totas classes etc., etc., sino de veluts, sedas, sombreros de feltre y en especial pera 's guants.
Sa química composició fa que siga més volátil que l' éter y que desapareixi la taca instantáneament sens perjudicar lo color de la prenda y sens que deixi l' olor repugnant y desagradable de tots sos similars.

DE VENTA EN LAS DROGUERIAS Y FARMACIAS
AL ENGRÓS: Magatzem de drogas y productos quimich farmacéutichs de
M. Dalmau Oliveres
PASSEIG DE LA INDUSTRIA, LLETRA B.-BARCELONA
REPRESENTAT PER AQUESTA PLASSA: PERE PUJOL

GUANOS
FABRICATS PER LA CASA MASSÓ Y FERRANDO
Superiors á 20 y 22 pèsetas lo sach de 70 kilos
Especial pera vinyas á 13 pts.
Lo propietari que vullga conseguir bonas cullitas que probi los guanos dels senyors
MASSÓ Y FERRANDO
REUS

AVIS ALS QUE VAJIN A LAS FESTAS DE BARCELONA

No olvideu d' anar al
TEATRE DE NOVETATS
á atmirar lo grandios espectacle cómich-lirich-bailable
EL ANILLO MÁGICO
Presentat ab un luxu enlluernador.—21 magnificas decoracions—500 riquissims trajos—40 bailarinas—100 figurants—100 comparsas—40 coristas—40 professors d' orquesta—Banda militar y la célebre parella absoluta de ball
VISCONTI--DE VINCENTI
TOTS LOS DIAS "EL ANILLO MÁGICO,"

PRESSUPOSTOS Y EMPRESTITS
Heus aquí la feyna á fer de tot ministre d' Hisenda del Estat espanyol: confeccionar uns pressupostos y realisar un empréstit. Lo senyor Ródriguez, seguint las retjadas de sos antecessors, ha desenrotllat ja son plan económich, portant á cap aquelles duas obras tan beneficinas per nostre país. L' actual ministre d' Hisenda j' pot estar satisfet de son pas per lo Ministeri, donchs hi deixarà lo mateix rastre que tots sos companys hi han deixat: ara ja pot cedir son Hoch, donchs ha complet sa missió. Y vulga Deu que aixis sia; doch de lo contrari, si continua en la tasca de volguer regenerarnos y de seguir posant sa activitat al servex del Estat, ja sabem lo que 'ns toca: carregar ab un nou

emprèstit ó bé ab una nova organització de serveys, que ja sabem també lo que significa en aquesta terra; així ho han indicat ja alguns periòdics.

Un bon pressupost es indispensable pera la existència de tota activitat ordenada; per arribar al fi que un se proposa realitzar, havem de contar ab los medis; al consignar un gasto s'ha d'atendre y subjectarse als ingressos segons un bon principi econòmic y ab lo fi de salvar la existència d'un déficit y obtenir la nivellació dels pressupostos. Un déficit continuu que vagi en augment al mateix temps que augmentant los impostos, es la senyal més segura de que 's va de dret á la bancarrota de la Hisenda pública, que es la deshonra del Estat, la meseria de sos habitants, la pèrdua del crèdit tan difícil de recobrar, la font de totes las calamitats. Mes aquell principi més amunt apuntat no pot ésser de rigorosa aplicació pràctica: hi ha gastos necessaris, urgents ó profitosos, que no han sigut previstos, y no haventhi ingressos pera sa atenció, pot recórrer al emprèstit, manifestació ostensible del crèdit públic; mes aixó sempre dins una situació econòmica favorable y una bona administració: may considerantnos com una font normal d'ingressos pera atendre als consúms públics.

Nostres governants ho fan al revés. La confecció dels pressupostos en l'Estat espanyol no son més que una falsificació de lo que deurien ser, un engany pera 'l poble: á naquí los emprèstits se fan per sortir d'apuros y sense miraments de cap mena.

A naquí aném de mal en pitjor: los pressupostos d'aquest any se saldaran ab déficit, segons indica la baixa haguda en la recaudació durant lo passat semestre, la irrealització d'algunes partidas de ingressos que figuran en ells, y l'augment d'moltas de gastos que fins avuy ja s'han notat. Aixó no es nou, donchs desde l'any 1850, nos resulta un déficit anyal de 90 milions per terme mitj, que s'han hagut de cubrir formant lo deute públic que avuy nos aclapara, y deixant descuydats los serveys y las obras nacionals. Y pera l'any que ve tenim los pressupostos del senyor Rodríguez, que seguin l'obra de sos antecessors y la tradició espanyola, nos ha aumentat los gastos en mes de onze milions en comparació ab los de 1899 confeccionats per lo senyor Villaverde y que tan rebombori van causar. Y així seguirem pel camí emprés per nostres governants y que nos han de portar al descredit y daltabaix del Tresor públic.

Com á resultat de la existència d'un déficit en los pressupostos y de la emissió d'emprèstits tenim lo deute públic, quina reducció, ja sia per la conversió de crèdits, ja sia per amortisació, ha de constituir lo fi econòmic de tot Govern. La conversió de crèdits exigeix sempre una prosperitat absoluta ó relativa de la Hisenda pública: ha de consistir sempre en lo cambi dels títols en circulació per altres menos gravosos: no pot ésser may obligatoria; la conversió 's fa d'acort acreedors que assenteixen á la operació si obtan pel reintegro total de sos crèdits, lo que no es fácil si 'l moment es oportú y las condicions apropòsit, ó be s'acudeix á un nou emprèstit: may deu obligarse á ella, donchs quan aixó succeheix la conversió no es més que un robo. Si s'acudeix á la amortisació no deu ferse per medi del interés compost de que tant s'ha abusat, ni ab las enlluernadoras Caixas d'amortisació, sino pel medi, encara que pesat, segur, d'adquirir los crèdits en circulació ab los sobrants d'un bon pressupost ó be per sorteig.

Lo medi del que més s'ha abusat es sens dubte 'l recorre á nous emprèstits, encare que sia com á Espanya, ferne un al 5% per pagarne un altre al 4%, y principalment dels emprèstits per subscripció vulgarisats pel famós Pitt y á capital nominal en los que l'Estat percibeix una cantitat inferior de la que consta en los títols á cambi de pagar un interés més baix per dit capital nominal. Aquestos emprèstits que 's prestan á molts negocis,

no tenen altre objecte que enganyar al poble amagantli lo variable estat de son crèdit y fent veure que troba diner á baix preu, essent així que 'l paga car.

Tots ells, tant los emprèstits per subscripció com los fets per emissió ó adjudicació directa ó en subasta, son ben fanestos en general. En ells casi tot son crèdit acudint tot sovín á la realització d'emprèstits acabarà per extingir aquell y l'augment de son deute públic acabarà ab sa propia existència. Ab tot no han faltat autors que hen cantat los goigs y miracles dels emprèstits; nosaltres sols hi sabem veure defectes y inconvenients, no essent dels més petits los que son en perjudici de las classes consumidoras y productoras, ja carregant lo pago d'interessos sobre los impostos que aumentan los gastos de producció, y per lo tant, lo preu dels productes, ja privant dels capitals en ells invertits á totes las branques de la producció nacional. Ademés, los emprèstits son com los vicis: un cop acostumats á ells, cap Govern se sab estar de contractarlos.

Los emprèstits son una màquina infernal, ha dit Broz: son sempre una carga, un mal á voltas necessari, més mal al fi, y per lo que toca á nostre país, sols podem afirmar com aquell escriptor, que lo millor que tenen los emprèstits es no contractarlos.

Lo senyor Rodríguez acaba de realitzar un emprèstit, quins profitosos resultats encara no sabem veure, y los diaris nos venen anunciant, un dia després de altre, la intenció de nostre ministre de Hisenda de contractarne de nous ab vistas á diferents objectes, tots sense més resultat que aumentar la principal partida de gastos que ja existeix en nostres actuals pressupostos. Sols un ne sapiguereu veure d'anunciat, fa ja alguns dias que fora ben profitós á nostre país y contra 'l que res de mal tindriam que alegar. Me refereixo á un emprèstit destinat á la construcció d'una escuadra espanyola. Aixó si que fora tirar diners al mar.

E. VIDAL Y RIBA.

Realitat pràctica del programa catalanista

(Continuació)

No 's necessita ésser un cap de brot, ni molt menos ésser Ministre d'Instrucció pública (encare que no tots son caps de brot) pera veurer la deficiencia en l'ensenyansa no sols aquí en Catalunya si que en tot Espanya. Desde Madrid, perquè á un ministre així li plán, envia lleys y reformas en l'ensenyansa ab un caracter unitari qu' esglaya 'l cor y fá caurer los llibres de las mans del que 's vey a ab prou forsa y voluntat pera estudiar. Avuy ja no 's mira si á Catalunya s'hi necessita tal cosa, si á Valencia tal altre, si al Aragó tal altre, si 'l caracter dels catalans es propens per tal cosa, si 'l dels valencians per tal altre y si 'l dels aragonesos per tal altre, avuy sols preocupa als ministres reformar lo plan d'ensenyansa ab novas assignaturas, ab bons embolics de cordas que que 's fassin forsa matriculas y los pobres estudiants al cap del any, surtin de las aulas universitarias sino ab unas bonas carbassas á fi de poder cobrar més drets d'exámens, ab uns caps com uns bombos, ja que ni las més petites nocions poden haber adquirit de tot aquell farrago d'assignaturas per més que una valenta forsa de voluntat y 'l ver amor al estudi los haigi induhit á estudiar. ¿Es possible que un individu á dotze, tretze ó catorce anys se posi á estudiar quatre ó cinch assignaturas, á quina si l'una perversa l'altre perversa y mitx y 'n surti bé, després de que las han d'estudiar en vuit mesos, de quins si 's descomptan festes y 'ls dias que 'ls catedratichs no 'ls bé d'assistir á classe, al igual que 'ls dias que 'ls alumnes se revoltan y aden classes, sols poden contarse al mes alt quatre? Es possible, repeteixo, que 'n surtiu ayrosos dels exámens al tenir qu'aprendre ab aquells volúms que sols per llegirlos ab atenció s'hi deuria emplear ja més temps del que tenen per estudiar? ¿Qui no veu en aixó la má centralissa

dora que no mira de que 'l poble s' instrubelxi, que no mira de ilustrar á tants analfabets que corren per Espanya, sino que miran de omplir son barió en detriment de la salud dels pobres estudiants que volen cumplir, y en perjudici de la butxaca dels pares que 'ls vehuen negres si volen donar una petita carrera á sos fills? Los governs ab las matriculas y drets d'exámens vá escorxant als pares de familia y 'ls catedratichs ab la forso de que se 'ls compri aquells seus volúms, (moltas voltas traduhts del extranger y posats com originals) los acaban de deixar sense la pell ni l'os. ¿Tot d'eixa manera, siquera un menestral donar carrera á cap de sos fills per mes que mos rin disposició la mes gran? ¿Que 'ls fá á nostres governants aixó, ja ho saben ja, qu' així hi han més analfabets, ja ho saben ja, que enloch d'instruir al poble lo que fan es deixar-lo embrutar, pero es lo que ells dihen, mentres hi hagin burros anirém á caball y ay del dia que 'ls burros s'haurá acabat lo turró. Y per aixó y res més fan los possibles de que l'ensenyansa pública no s'acomodi á las necessitats y caracter de cada regió. Clá donchs, se pot comprendre perquè lo catalanisme proclamá y aprobá la base objecte de la discussió.

J. MORERA SOLER.

19. IX-1902.

(Seguirá.)

CARTA DE MADRID

Del nostre redactor

Fa una pila de dias que soch á Madrid y no creguin pas que hi estich á gnet. Res d'aixó.

La meva personalitat passa desapercubuda fins pel Exm. senyor Ministre d'Agricultura ab qui hi vareig dinar y sopar quan lo teniau per hoste: no mes ensopego á cada instant (y aixó que dihen que la Cort es grant) ab lo senyor Luengo de no gayre bona memoria y no 'm topo ab lo senyor Dato porque 'l tinch ausent.

Y com de política no se 'n resa res y per altre part fa una xalagó que mareja, ni siquera el temps que sobra pot aprofitarse pera eixir á passeig.

De teatros, no mes travallan los petits y d'obras, per ara, se tira ab las vellas.

A *Eslava* n'estrenaren una titulada *El respectable público* que pera quan se representi á Reus, prepareuse á riure, y á taparse els forats de las orellas y del nas.

Aixó si s'atreveixen á exportarla que ja fora atreviment.

Al *Cómico* fa las delicias del público la Loreto Prado, ajudantla en aquesta grata tasca la bella senyoreta Matilde Franco, artista modesta pero de molta valua, no tan sols per la seva excesiva modestia y per la seva hermosura (y consti que no la conech ni recordo haverla vist treballar may), sino pel carinyo ab que estudia els papers que se li confian identificantse tant en el tipo de xulapa com en el de modista, en el de golfo com en el de militar.

Si algun dia treballa en nostre *Fortuny* ó en nostre *Circo*, ja veurán com no he exagerat el concepte en el judici que mereix tan encisadora artista.

Y prou d'ella y de teatros, que no está el temps, (en aquest moment plou, pedrega y fa sol) pera distreure al esperit ab postissas alegrias, sino prevenirlo dels nuvuls de malestruga que arren s'oviran y mes en aquest Madrid, ahont tot lo que no es *accent castizo*, es mirat de reull.

Si veig al nostre amich y fill adoptiu senyor Suarez, ya m'el empendré pera saber si camina de cranch ó de llagosta, vull dir de part darrera, ó de costat, l'expedient del pantano, porque ja suposo que, de frente com no es catalá no hi deu caminar.

JO.

Calendari catalá

Sant d'avuy.—S. Cebriá

Sant de demá.—S. Cosme

Surt lo BOL á las 5 h. y 51 m. y 's pon á las 5 h. 51 m.; surt la LLUNA á las 12 h. 4 m. y 's pon á las 2 h. 30 m.

MERCATS

Dilluns de cada setmana, Reus.—Dimecres, Valls.—Dijous, Vendrell y Espuga de Francoll.—Divendres, Cornudella, Montblanch y Tarragona.—Dissapte, Valls, Vendrell y Espuga de Francoll.

Secció oficial

REGISTRE CIVIL del dia 25 de Setembre de 1902

Naixements

Joseph Montserrat Ravell.—Maria Baldrich Pons.

Matrimonis

Cap

Defuncions

Cap.

SECCIÓ METEOROLÓGICA

OBSERVACIONS

del dia d' 25 Setembre de 1902, facilitadas per don Artur Porta, sucesor de R. Gispert.

Horas d' observació	Baròmetre aneroide	Gran d' humitat.	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 horas.	Estat del Cel
9	758	69			Nuvol
15	758	60		4	Ras

Horas d' observació	TEMPERATURAS		VEN	NUVOLS		
	Máxim	Mínim		Ter. tip.	Dirrecció	Clase
9	Sol 30	14	16	0	N y C	0.1
15	Sol 28			S.	C y N	0.5

CRONICA

Lo SOMATENT se ven á Barcelona en lo kiosko "El Sol", Rambla del Centro.

Ha sigut denunciat nostre estimat confrare y ferm propagador de la causa catalanista *Lo Camp de Tarragona*, per un article titulat "Orientació" firmat per nostre volgut amich en Jeroni Estrany, publicat en lo nombre de dit periòdich corresponent al 14 del actual.

Sentim la ensopegada de nostre confrare y desitjem que 'n surti en bé.

Ahir tiaguereu lo gust d'atmirar un bonich treball que s'está fent en lo taller de cadirer de la senyora Viuda de Joan Domingo, instalat en l'Arrabal de Robuster número 1; dit treball es lo de unas elegants cadiras, en l'assiento de las quals, y format per la mateixa bova, s'hi destacan las quatre barras catalanas, cridant l'atenció de tothom que ha tingut ocasió de veurerlas, per lo bon ideat de son treball.

Ha mort lo conegut poeta catalá y company en la premsa en Marian Escriu y Fortuny (Riusech).

A sa desconsolada viuda, la distingida poetisa Dolors Riera, erviem nostre pésam.

Sabem que dintre pochos dias apareixerá un important llibre titolat *Las calles de Reus*, que com es de deduir per lo titol, será un llibre de grant interés, tant pera 'ls reusenchs com pels forasters que vullgan coneixer nostre poble.

Dit llibre será escrit per un distingit reusench, que te provas donadas de sos vastissims coneixements pera treballs d'aytal género, y que reuneix ademés la condició de ser un notable literat.

No cal dir ab quant interés esperém l'aparició d'aytal llibre.

Reberem ahir la visita de nostre estimat company en la premsa, lo distingit escriptor don Joseph M. de Lasarte y de Janer.

Agrahim tal mostra de deferencia y desitjem al senyor Lasarte, li siga ben agradosa la estada en nostra ciutat.

Avuy a la hora de costum nostre excellen-
tissim Ajuntament celebrará la sessió de se-
gona convocatoria correponent a la present
setmana.

Segons nostres notícias, una entitat musi-
cal de nostra ciutat, te en projecte donar un
notable concert vocal ó instrumental, en nos-
tre teatre Fortuny un dels dias del proper
mes d' Octubre.

Ens plauria veurer confirmada tal noticia
ja que tenim entés fora dit concert un acon-
teixement artístich.

La temperatura fou bastant variable en lo
dia d' ahir.

Durant lo mati deixá sentirse un ayret bas-
tant fresch, lluhint á ratos lo sol. Per la tar-
de caygué un petit ruixat que ni arribá á apa-
gar la pols de nostres carrers.

Ahir fou trobada morta en son domicili, si-
tuat en un dels barris extrems de la població
una dona vella, essent trasladada ab una lli-
tera al Hospital.

A tall d' informació de las festas de Bar-
celona, copiém las següents notícias d' esti-
mats confreres d' aquella capital.

"Anit, com en l' anterior, grossa gentada
omplí de gom á gom los carrers d' aquesta
ciutat, especialment los que per sas condi-
cions d' ornamentació cridan mes fortament
l' atenció del públich.

Per las Ramblas la concurrencia era gros-
sísima, tant, que l' ample passeig central era
petit pera confindrela, vesant per los dos
passos laterals y aceras.

Llástima gran que per las deficiencias de
la companyia encarregada de suministrar lo
fluhit, no hagi pogut lo carrer de Fernando
lluhir la espléndida iluminació que tenia pre-
parada; malgrat aixó, ha sigut dels carrers
mes concorreguts, parantse la gent devant
dels establiments com lo de casa Aurigemma
y Santamaria, que per lo seu adorno eran
objecte de tota mena d' elogis.

La plassa de Sant Jaume també ha estat
concurridíssima durant tot lo dia; á la tarde
hi ha tocat sardanas una cobla ampurdanesa
y á la nit la gent s' entretenia contemplant
la iluminació y tapisos de Casa la Ciutat, los
canalobres del palau de la Diputació y las
bombetas eléctricas multicolors que seguian
las líneas d' uns bonichs dibuixos ornamen-
tats d' estil modernista, que adornaban la
fatxada de la casa Blanco, Pavill y Bosch; la
Caixa d' Estalvis també tenia los balcon y
finestrals dels primer pis iluminats.

Contribuhía en gran manera á aumentar l'
aspecte espléndid, y al emsemps fantástich
dels enllumenat de las Ramblas, lo que tenian
algunas de las casas particulars que en ellas
hi ha. Entre las mateixas recordém los ma-
gazéms del Sigle, que, á més dels domasos
que cubrian l' avant-pit dels balcon y 'ls
cortinatges del del primer pis, una línea de
llums de gas seguia las de la fatxada; també
estava enlluminada la casa del marqués de
Comillas, Grant Hotel, Crédit Lyonnais, Ate-
neú, Principal, Banc d' Espanya y otras.

La animació dels carrers durá fins a una
hora molt avansada d' aquesta matinata,
sense que segons nostres informes s' hagi re-
gistrat cap fet penable, cosa molt d' estra-
nyar donada la gran aglomeració de gent que
per tantas horas han omplenat nostres car-
rers; cosa que consigném ab satisfacció,
donchs es proba plena del gran de cultura de
nostre poble y mostra de la morigerat de las
sevas costum.

Gentada nombrosa omplí fins las primeras
horas de la matinata los principals carrers
de Barcelona.

Las Ramblas anaren de gom á gom, pre-
nentse per assalt los tranvías y omnibus, que
tingueren que caminar ab gran lentitut y di-
ficultat per evitar desgracias.

En quant á edificis importants de Barcelo-
na cap d' ell mereix especial menció, á ex-
cepció dels locals de las Catalanas de gas y

electricitat y 'l palau Comillas qu' estava á
mitja gala.

Sols de Tortosa y pobles del voltant, arri-
baren ahir 564 viatgers.

Per consums se recaudaren en lo dia d'
ahir pessetas 499'48.

EL ALBA

Segons lo que prevé l' article 716. capítol
4rt. del Reglament d'aquesta Societat, lo diu-
menge 28 del present de 3 á 5 de la tarde se
celebrará reunió general ordinaria pera la
elecció dels carrecs de President, Vis-presi-
dent, Tresorer, dos Vocals, un Secretari y
examens de comptes.

La Junta de Govern d'aquesta societat, en
reunió celebrada lo dia 16 del actual y á pe-
tició de varis socis, han acordat admetre sens
satisfer dret d' entrada, fins al 31 del proper
Octubre, á cuants desitjin ingressar com á
socis de número.

Reus 17 de Setembre de 1902.—P. A. de
la J. de G.—Lo Secretari de torn, Jaume
Coll.

D. MANEL DE PEÑARRUBIA

Procurador dels Tribunals
Ha trasladat son despatx á la
Rambla de Sant Joan, número 30-3er.
TARRAGONA

TRIONF CIENTIFICH

Diariament donan excelents resultats en
tots los paissos los medicaments COSTANZI
que curan cualsevulga enfermetat. Pera més
detalls lleigeixis á la 4.ª plana "Milagrosos
Confites Inyección anti-venérea y Roob anti
sifilítico COSTANZI."

La Palma

A petició de varis socis la Junta de Go-
vern d' aquesta Societat en sessió del 27 d'
Agost prop passat, donará entrada lliure á
tots los que desitjin ingressar com á socis de
la mateixa durant lo present mes.

Reus 1 Setembre de 1902.—P. O. de la
J. de G. Lo Secretari de torn, Ramón Soto-
rra.

CENTRE DE LECTURA

Desde 'l dia 15 al 30 del present mes es-
tará oberta en la Conserjería d' aquesta So-
cietat, la matricula pera 'ls que desitjin cursar
las ensenyansas d' Instrucció primaria, Fran-
cés, Teneduria de llibres, Música, Dibux li-
neal y Dibux de figura y adorno, que 'l Cen-
tre sosté.

Lo que pera coneixement dels senyors so-
cis se fa públich.

Reus 12 Setembre de 1902.—P. A. de la
J. de G.—Lo Secretari de torn, A. Porta Pa-
llisé.

Secció comercial

CAMBIS CORRENTS

en lo dia d' ahir, donats per la Junta Sindi-
cal del Colegi de Corredors de Comers
de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper.
Londres 90 d'f	—	33'30	—
" 6'j "	—	—	—
" 8 d'v	—	—	—
" vista.	—	—	33'85
Paris 90 d'v.	—	—	—
" 8 d'f.	—	—	—
" vista.	—	33'25	34'
Marsella 90 d'f.	—	—	—
" 8 d'v.	—	—	—
" vista.	—	—	—
Perpignan 90 d'f.	—	—	—
" 8 d'v.	—	—	—
" vista.	—	—	—
Hamburgo 90 d'f.	—	—	—
" 8 d'v.	—	—	—

Cambi anterior de	Valors locals	Diner.	Paper.	Oper.
Gas Reussenso.			625	
Industrial Farinera.			675	
Banc de Reus de Des- comptes y Prestams.			750	
Manufacturera de Co- tóns.			125	
C. Reussenso de Tran- vias.			30	
C. Reussenso de Tran- vias privilegiadas 5 per 100.		500		
Electra Reussenso.				
Manicomí de Reus.				

J. MARSANS ROF Y FILLS

REPRESENTANT, F. CABRÉ GONZALEZ
Carrer Santa Agna, 19.
Cotisió á Barcelona á las 16 d' ahir

Interior	74'	BARCELONA
Amortisable 5 p 8	93'97	Francs 34'40
Colonial	65'75	Lliuras 33'85
Mercantil	—	MADRID
Norts	58'45	Interior 73'97
Alicant	91'70	Francs —'
Orenses	32'15	PARIS
Obs. Fransa 2 1/4	58'12	Exterior 87'25
Id. Almansa 5 0/10	—	Norts 206'
Id. Id. ayg	—	Alicant 325'

Descompte de cupons.—Anticipo per títols.
Compra y venta al contat y á plassos de
tota classe de valors espanyols ó extran-
gers.—Comprobació y gestió de son cobro
cas de sortir premiats dels títols amortisables
favorescut en los sorteixos ab primerer.—Sus-
cripció á todas las emisiones é informes sobre
la oportunitat y conveniencia de suscriures.—
Contas corrents ab interés.—Compra de mo-
nedas d' or y bitllets detots los paissos.—Gi-
ros sobre las principals plassas.—Operacions
de Bolsa.

ANUNCIS PARTICULARS

AVIS

La duenya de l' antiga y acreditada fonda
d' Isidro, té lo gust d' oferir á sa numerosa
clientela y al públich de Reus en general,
á més de cotxes pera 'l servey á las esta-
cions y á domicili, luxosos y cómodos landaus,
faetons, carretelas y berlinas pera casaments,
bateijos y enterros, als preus corrents en
aquesta plassa.

També lloga lleugeras y cómodas tartanas
pera viatjes als pobles circonvohins y als ma-
sos.

CLÍNICA DENTAL

de Don Fulgenci Agustí Aien

Cirujá-Dentista de la Escola de Medicina de
Madrid; ex deixeble del Dr. Almenara de Ma-
drid y dentista del Hospital de San Pau y
Santa Tecla de Tarragona et., etc.

Tractament de las enfermetats de la boca
y dents. Extraccions sens dolor. Orifica-
cions, empastes y tota classe de obturacions.

Construcció de dents, dentaduras y apar-
tos de todas classes y emplen de tots los anas-
terichs avuy coneguts

Reb á Reus tots los dilluns y divendres de
9 mati á 5 de la tarde. A Tarragona tots los
demés dias.

Arrabal de Sta. Ana núm. 1, principal.—REUS

ACADEMIA FROEBELIANA

Baixa advocació de Ntra. Sra. de Montserrat,
la direcció literaria de la senyoretá Ma-
ria Fabra y la espirital del Rvd. don
Eurich Prats, Pbre.

En aquest acreditat establiment quedan,
desde lo 1er. de Setembre, obertas las clas-
ses de 1ra. ensenyansa y la especial de párvuls.

Además hi haurá classe de labors, francés,
solfeig y piano, dibuix y pintura y corte.

S' admeten alumnas internas, mitj pensio-
nistas y recomenadas.

Carrer de la Presó, número 22

B. SANTOS Y VALL
Ofereix sa cooperació activa y
formal als catalans, no residents
á Madrid' qu' hi tingan ó vulgan
establirhi negoci.
Alcalá, 110, 2n. eta.—MADRID

GRAN RIFA NAVAL

Autorisada per R. O. de 11 Abril 1902
Se sortejará á Madrid lo dia 31 d' Octu-
bre de 1902 en unió de la Loteria Nacional
de la mateixa fetxa.
Constará de 32.000 bitllets al preu de 50
pessetas cada un dividits en décims á 5 pes-
setas. Los premis y reintegros serán en nú-
mero de 3548 y lo pago dels mateixos se farà
sense cap descompte.
Premi Major 126.550 pessetas.
La Administració de Loterias d' aquesta
Ciutat ven dits bitllets.

CLÍNICA DE MASSATJE

DE
P. DURÁN, METJE-CIRUJIA
Carrer Osset núm. 1, pis primer,
cantonada al de la Presó.—REUS

Ab lo massatje manual y vibratori s' obte-
nen rápidas y orprendents curacions en las
enfermetats següents:

Articulars—Esquinzes, Torceduras, Lum-
bago (luminat), Luxacions, Fracturas, Artritis
traumáticas, etc.

Nerviosas—Insomni, Histerisme, Jaqueca
(migranya), Gastralgia, Enteralgia, Sciatica,
Corea (ball de San Vito), Ataxia rocomotriu,
Tremolor en las mans dels escriptors, etc.

Generals—Anemias, Clorosis, Asma esen-
cial, Palpitacions, Dispepsias, Astriccions de
ventre y Cálculs renals y hepáticos, etc.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS
HORT DE PAU ABELLÓ
Se ven en lo carrer del Roser, 4.

TELEGRAMAS

Pagos als repatriats
Madrid 25.

Se diu que 'l ministre de Hisenda, compre-
nent la raó que assisteix als repatriats de
Ultramar pera reclamar los seus alcansos, en-
tregará aviat al de la Guerra una cantitat de
importancia destinada al esmentat objecte.

Discurs den Salmerón

Demá probablement, se celebrará á Alme-
ria lo banquet que 'ls republicants de dita
provincia, han organísat en honor del ex-pre-
sident de la República, don Nicolau Salme-
rón.

Aquest haurá arribat á darrera hora d'
aquesta tarde á Almería, desde Alhama, acom-
panyat de alguns amichs y correligionaris.

En lo banquet pronunciará lo senyor Sal-
merón un discurs que 'ls republicans esperan
que continará declaraciones políticas de tras-
cendencia.

La tornada de la Cort

Han dit avuy a la Presidencia del Consell
que la Cort tornarà á Madrid del 8 al 10 d'
octubre.

Duas notícias

Han tornat lo marqués de Pidal y 'l senyor
García Alix.

—Lo senyor Moret portará al primer Con-
sell de ministres que se celebri, lo projecte
de reforma de las lleys municipal y d' ordre
públich.

IMP. CARRERAS Y VILA.

SERVEI DE FERROCARRILS

NOU HORARI LINEA DELS DIRECTES

De Reus a Barcelona

Surtida	Correu	4'53 matí	arribada	8'34 matí
"	Exprés	7'05 "	"	9'14 "
"	Mixto	8'41 "	"	1'03 trde
"	Merc.	12'07 "	"	8'02 nit.
"	Correu	2'14 trde.	"	5'24 trde
"	Mixto	7'14 "	"	10'19 nit.

De Barcelona a Reus

Surtida	Merc.	5'15 matí	arribada	3'06 trde
"	Mixto	6'01 "	"	11'30 matí
"	Correu	9'47 "	"	1'05 trde
"	Omb.	12'35 "	"	5'32 "
"	Mixto	2'26 trde.	"	7'11 "
"	Exprés	7'26 "	"	9'38 nit.

De Reus a Saragossa

Surtida	Correu	1'35 trde.	arribada	8'35 nit.
"	Mixto	7'57 "	"	6'36 matí
"	Exprés	9'44 nit	"	3'01 "
"	Merc.	3'36 trde.	"	11'54 nit.
"	"	5'32 matí	"	8'51 matí

Dels dos darrers lo primer no més arriba a Casp y lo segon a Mora.

De Saragossa a Reus

Surtida	Exprés	1'50 matí	arribada	6'59 matí
"	Correu	7'— "	"	2'06 trde
"	Mixto	10'05 nit.	"	8'11 matí
"	Merc.	0'38 matí	"	11'27 "
"	"	6'59 trde	"	10'15 nit.

Dels dos darrers lo primer surt de Casp y lo segon de Mora.

LINEA DEL NORT

De Reus a Lleyda

Surtida	Correu	8'29 matí	arribada	11'35 matí
"	Mixto	6'05 trde.	"	9'57 nit
"	Merc.	1'45 "	"	"

A Lo tren que va col·locat en últim terme no més arriba a Vimodí.

De Lleyda a Reus

Surtida	Mixto	5'28 matí	arribada	9'29 matí.
"	Correu	4'05 trde	"	7'09 trde.
"	Merc.	"	"	1'39 "

Lo tren que va col·locat en últim terme surt de Vimodí.

De Reus a Tarragona

Surtida	Mixto	8'16 matí	arribada	8'45 matí.
"	"	9'44 "	"	10'18 "
"	Merc.	2'30 trde.	"	3'05 trde.
"	Correu	7'17 "	"	7'48 "

De Tarragona a Reus

Surtida	Correu	7'45 matí	arribada	8'15 matí.
"	Merc.	12'22 trde.	"	1— trde.
"	Mixto	5'08 "	"	5'46 "
"	"	8— nit	"	8'38 nit.

FERRO-CARRIL ECONOMICH

DE REUS A SALOU
Servei de trens que regeix desde 1 dia 1

Setembre de 1902 y notas útils pels viatgers

Sortidas de Reus al matí a las 4'10.—7'30.—9'10.—10'45.—12'35. A la tarde a las 2'47.—4'11.—5'53.—6'59.

Sortidas de Salou al matí a las 4'56.—8'10.—10'00.—11'25. A la tarde a las 2'00.—3'30.—4'40.—6'18 y 7'40.

Notas: Tots los trens s'aturan als punts de costum menos los que surten de Reus a la tarde a las 3'25, 4'07, 4'49 y 6'18 y los que surten de Salou a la tarde a las 3'30, 4'12, 4'54 y 6'18. Los que surten de Reus a las 4'10 matí y 6'17 tarde, enllasen a Salou ab los que van de Valencia a Tarragona y los de las 9'10 matí y 2'47 tarde, ab los que s' dirigeixen de Tarragona a Valencia.

Los que surten de Salou a las 4'56 matí y 7'40 tarde, recullen para Reus los viajeros que venen de Valencia y los de las 2'48 y 4'12, recullen los que venen de Tarragona.

MILAGROSOS CONFITS

ó injecció antivenérea y roob antisifilitich

COSTANZI

Angelo Costanzi

Mils y mils de celebrats médcas, després d'una llarga experiència, s'han convenut y certificat, que pera curar radicalment ab dos ó tres dias la purgació recient y ab cinch ó sis dias la crónica, gota militar, úlceras, flux blanc de las donas, arenilla, catarro de la "vejiga", escossors uretrals, cálculs, retencions d'orina, y ab 20 ó 30 dias los extreyniments uretrals (estrechez) encar que sigan crónicas de més de 20 anys, evitant las perillósissimas sondas. no hi ha medicament més milagrós que ls CONFITS ó Inyecciones Costanzi.

També certifican que pera curar qualsevol enfermetat Sifilitica ó herpética, en vista de que lo Iodo y'l Mercuri son perjudicials pera la salut, res millor que'l ROOB COSTANZI, puig no sols cura radicalment la sífilis y herpes, sino que extréu los mals efectes que produheixen aquestas substancias, que, com ja es sapigut, causan enfermetats no molt fácils de curar. A Salvati mostanzi, carrer de la Diputació, 435, Barcelona, segur del bon éxit d'aquets especifichs; per Cedi del tractament especial ab éll, admet als increduls, lo pago després de curats.

Preu de la Injecció, pessetas 4. Confits anti-venéreos y eràis qui no vulgan usar inyecciones, pessetas 5. Roob anti-sifilitich y anti-herpétich, pessetas 4.

De venta en todas las bonas farmacias.

A Reus: en la de D. Antón Serra, Arrabal de Santa Agua, núm. 80; Doctor Carpa, Plassa de Prim y Arrabal de Santa Agua, 2 y en la Droguería de D. Francesch Freixa, Plassa de Prim, núm. 1

Consultas, médcas a Barcelona: Carrer Diputació, 435, entresol 2.º tots los dillums, dimecres y divendres a las 12.

Societat general de Transports marítims a vapor de Marsella

SERVEYS DEL MES DE SETEMBRE DE 1902

LINEA DIRECTA PERA EL RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo 21 de Setembre directament pera Montivideo y Buenos Ayres lo magnífich y rápit vapor francés

ITALIE

Consignataris a Barcelona, Ripol y Companya., Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.—BARCELONA.

TALLER DE CAMISERIA DE JOSEPH MARTOBELL

MONTEROLS 40.—REUS
Novetats en corbateria, géneros de punt, roba blanca pera senyora, botons y botonaduras, pera camisas, paraiguas, sombrillas, bastons, petacas, ciguarreras, carteras, targeters, moneders, boquillas y elástichs. Agullas pera corbatas. Se fan a mida camisas, calsetets, colls y punys.

TALLER DE ESCULTOR Y DAURADOR

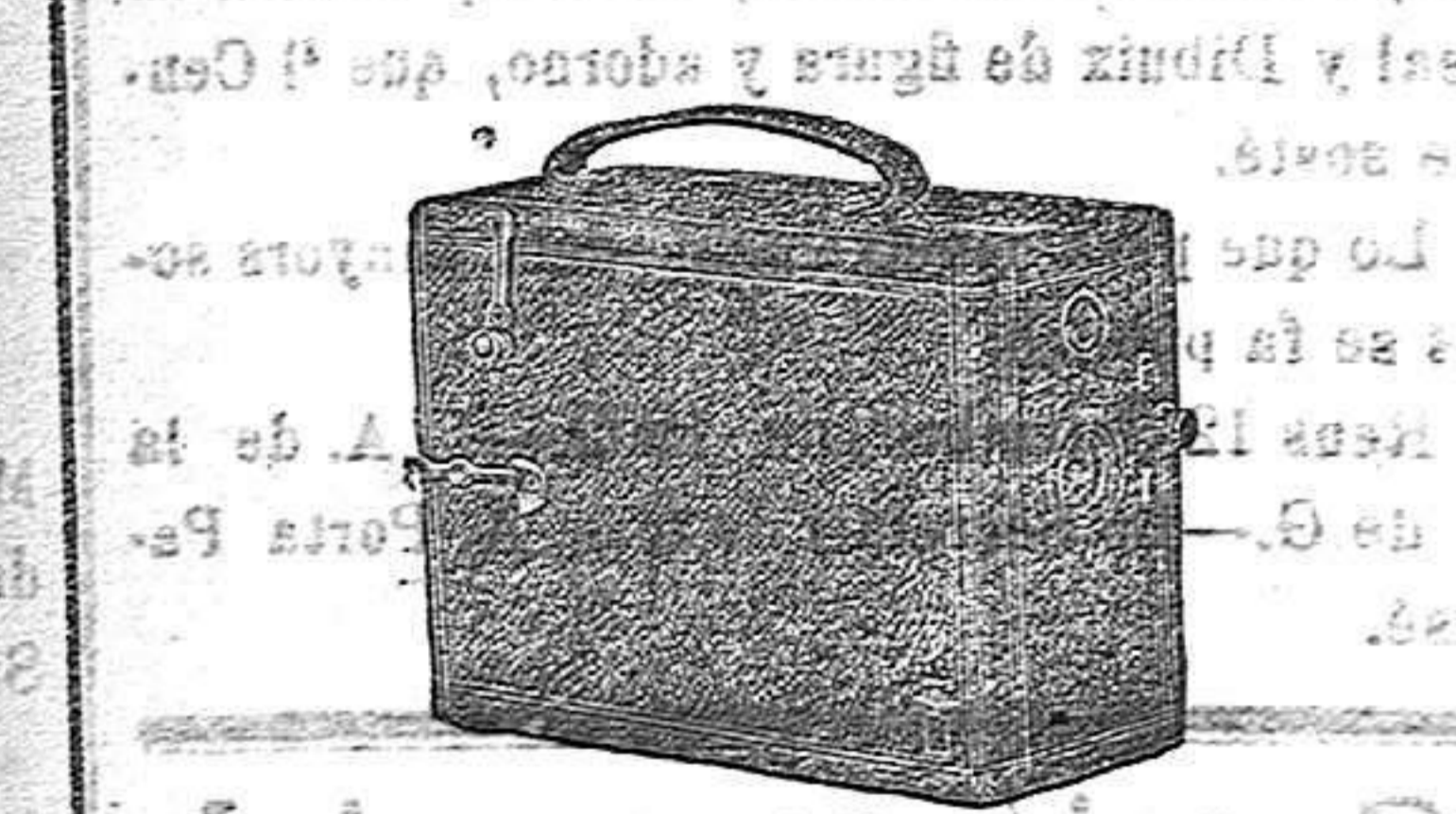
DE PERE DOMENECH-ARRABAL BAIXA DE JESÚS 25, REUS

Especialitat en altars, capellas, templetos, columnas, reclinatoris, adornos y detalls arquitectórichs y escultórichs pera iglesias, etc. Imatges de fusta y cartró-pedra de todas midas y models.

PREUS REDUHITS

FOTÓGRAFOS Y AFICIONATS

A LA FOTOGRAFIA

La casa Martra acaba de rebre un nombrós sortit dels ultims adelantos en material fotogràfich. Paper Bromidry abilo que s'obtenen las mellors probas artísticas, tant en brillantés com en mate. Máquinas y accessoris desde 12 pessetas per amunt. Productes garantits per ensajarlos la casa, abans d'esser posats en venda. Ademés hi ha un gran surtit en Máquinas, Cartulinas, Disfumadors, Linternas, Prempas, Cubetas, Tripodes y de tot lo de més concernient al ram fotogràfich. Placas Westendop & Wehner y Lumiere de todas midas. Revelador Martra ab lo cual s'obtenen las negativas ab nua claretat de detall admirable per ser sempre de rescen preparació. Viratje fixador Martra; no s'altera per més temps que tinga y es un dels millors per tots los papers al citrat de plata. També s'preparan banyos de viratje ó revelador a gust del senyors aficionats, siga per la classe de papers ó placas que vinguin. Laboratori per aficionats provehit de tots los adeiantos y a disposició dels clients de la casa sense cobrar cap classe de retribució.

No compreu sense abans visitar la casa

MARTRA

GALANAS, 6, DROGUERIA, REUS.

FONDA Y RESTAURANT D'EUROPA

D. ANTON BARDOY

HABITACIONS Y SERVEYS INMILLORABLES

CARRER DE EN-MEDIO, 1

CASTELLÓ DE LA PLANA

ELIXIR VERDI

THE COSMO S. EN C. BARCELONA

Certificat núm. 9.909
Don Joseph Muñoz, Metge Titular de Vergel, districte de Denia.
Certifico: Que desde fa dos meses vinch formulant l' Elixir Verdi, havent obtingat molt favorables resultats, especialment en una dona casada de nou que venia sufrint una pertinax gastralgia, consecuencia de lo qual havia experimentat digestions difícils, pérdida de forasas, continuu estreyniment y constants desvaneciments.
Ab l' ús de tres pots d' Elixir Verdi he observat tan gran millora que, pot dirse, está ja completament bona.
Lo que tinc lo gust de comunicar pera satisfacció de vostés y estimul dels pacients.
Joseph Muñoz, metge cirurgiá.

Se ven en todas las farmacias

PREU 2 PESSETAS

Agent general a Reus, Joseph Martorell

S. en C.—Carrer Monterels núm. 30.

ELECTRO-MOTORS Y DINAMOS

de grans rendiments pera tota classe de industrias, del sistema mes perfeccionat, havent obtingut maravillosos resultats que superan mos desitjos. Així, donchs, puch ab tota seguritat oferir a mos clients y al públich en general, la absoluta garantia de mos Electro-Motors y Dinamos.

TRULLÁS.-BARCELONA

Máquina de corrent alternativa pera la utilisació d'energia a gran distancia. Instalació completa de centrals. Iluminació en poblacions.

ASCENSORS Y MONTACARGAS

GRAN ECONOMIA EN PREUS

Per catálachs y prospectes lo representant de las provincias de Lleyda y Tarragona Andreu Caizal.—REUS.

LA GRESHAM

COMPANIA INGLESA

de seguros sobre la vida y de rentas vitalicias

FUNDADA L'ANY 1848

Pólissas indisputables—Beneficis capitalissats

Primas molt moderadas

La Gresham té constituït lo dipòsit exigut per las Lleys fisca's vigen's com

garantia per los seus assegurats a Espanya.

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, BARCELONA

Inspector del Districte: D. Ednard Amell Amell.

A Reus: dirijirse a don LLUIS DE PEDRO, Plasa de Prim.

LA PALATINE

Compañía inglesa

de segurs contra incendis, explosions y accidents

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, 9, BARCELONA.
A Reus: dirijirse a D. LLUIS DE PEDRO, Plassa de Prim.